

*"В молодій жоні,
у гіркої вдови
День без сонця і сходить,
й заходить.
Не сніги... То сивині
течуть з голови –
Нагортають лопати
щемкі острови
На тіла рядових
піхоти...
Олексій ДМИТРЕНКО.*

ДРУГА світова війна – найжорстокіша з воєн в історії людства – густо вкрила могилами простори Європи. Здавалося, що перемога над коричневою чумою фашизму поставить крапку в довгому переліку воєнних конфліктів, змусить людство відхреститися від людиноненависництва, від взаємного винищення нації нацією. Такими сподіваннями жили тоді й фронтовики-переможці. І жоден з них не міг навіть передбачити, що не минує й півстоліття, як їхні діти й онуки знову опиняться під свистом куль, вибухами мін і снарядів, щедро зрошують тимуть власною кров'ю чужу землю далекого Афганістану.

Так недалекоглядні політики колишнього СРСР заради своїх амбітних цілей кинули в горнило афганських міжусобиць молоді життя вояцьких хлопчаків, біль-

чи з їх рядів все нові й нові жертви. Перенесені контузії й поранення передчасно обірвали життя Володимира Сергійчука з Нетреби, Петра Килюшка з Великого Жолудська, Петра Снежжа із Сопачева, Анатолія Грековича з Озера. Нещасні випадки підстергли колишніх воїнів-афганців Валерія Ярмолюка та Юрія Пешка з Довговолі, Федора Шеляга з Хиноч, Сергія Кутинця з Мульчиці.

Важко передати на словах, як очікували наші солдати звінення в запас. Коли мені до цієї події залишалося близько двох тижнів, довелося в складі

ЯК НЕ ПРИКРО, але повиниться перелік скорботних адрес, за якими щорічно вирушає традиційний "афганський десант" пам'яті, приурочений річниці виведення радянських військ з Афганістану. До слова, ініціатором такого колективного відвідання могил загиблих і померлих побратимів став колишній військовий комісар району Володимир Гордієнко. Відтоді, ось вже одинадцять, ця своєрідна естафета пам'яті – найсвятіший день для тих, хто пройшов суворе випробування на мужність і людяність кривавими шляхами тієї війни.

земляк із Зарічненського району – Валерій Дорднін. У своєму екіпажі він займає таке місце, як я – у своєму. Після цього я вважаю себе народженим у сорочці. Мабуть, саме провидіння послало нам ту залізяку."

Із спогадів
Анатолія ЛАТУТИ.

Поклавши вінки до могил побратимів, вони хвилиною мовчання вшанували їх світлу пам'ять, зустрілися з батьками, щоб залишити їм скромний подарунок від ветеранської спілки. Не залишались осторонь цієї справи й ке-

Їх братство скріплює пам'яттю

екіпажу БМП (бойової машини піхоти) вирушати на завдання. Та участі в бойових діях взяти не довелося. Машина потрапила на мінну із тринадцяти чоловік

Росте перелік населених пунктів району, де мають побувати воїни-афганці, не вистачає світлового дня аби хоч хвилину побувати на місці спочинку бойових друзів. Тож

рівники сільських органів влади, шкільні колективи, в окремих селах (як приміром, у Собіщицях) – і священослужителі.

Перший етап естафети

Неблизький шлях випав того дня "десантникам", та й погода наче влаштувала для них своє випробування: то яскраве сонце зігріє сумні чола, то сніговий заряд наче

пам'ять про своїх побратимів.

Приємно, що цим перейнялися й колективи АТП-15647, агробуду, ШБД-2, молокозаводу, агропромнерго, заготконтори та Володимирецького комбінату громадського харчування, селищної ради, крохмале-патокового заводу, окремі підприємці райцентру. Хай завжди їх серця й помисли будуть відкритими для благородних справ.

Ветерани Афганістану просили обов'язково подякувати всім добрим людям, які сприяли їх поїздки, а також районній держадміністрації та військовому комісаріату, під патронатом яких проходить цей "десант" пам'яті.

...ГУСТІ сутінки поволі оповили землю, коли учасники поїздки прибули до райцентру. Тут, в ресторані "Біле озеро", вони зібралися, щоб випити свою традиційну поминальну чашу, щоб під впливом до болю знайомих пісень з репертуару улюблених всіма "афганцями" вокально-інструментальних ансамблів "Голубі берети" та "Каскад" зняти емоційну напругу дня, знову зануритися в кипіння нелегких буднів.

шість із яких ще тільки починали свою армійську службу. І знову, як у грізні 40-ві. Батьки щемно прислухалися до будь-яких повідомлень про ті події, з острахом позирали на листоношу — чи не несе той якоїсь лиховісної звістки. А вони, ті звістки, вряди-годи долітали і в наш поліський край. І з'являлися після них на сільських кладовищах свіжі лагорби солдатських могил, чорні гранітніobelіски.

... Леонід Коляда із Собіщиць... Володимир Сільман з Новосілок... Василь Васьковець з Озера... Іван Гузуватий з Сопачева... Василь Затірка з Острівця... П'ять несповна прожитих життів, п'ять погаслих зірок на небосхилі, п'ять чорних тюльпанів, які болем і сльозами проросли на нашій землі, п'ять осиротілих родин.

Ні, вже не п'ять, а тринадцять! Смертельне крило Афганістану ще й досі чигає над головами колишніх воїнів. час від часу вириваю-

живими нас пишилось тільки троє. З тяжкими контузьями потрапили до госпіталю, де кілька днів провалялися без свідомості. Коли трохи очапали, дали "тягу" в частину. На мене там дивилися, наче на якусь диво.

— Ти звідки взявся? Ми ж тебе вже "списали" — розгублено заявив майор-штабіст. Це означало, що мене вже встигли записати до списку "чорних тюльпанів", тобто, до загиблих. Втім, відповідні документи вдалося повернути назад. А через кілька днів рідна земля вже приймала наш літак з Кабула.

**Із спогадів воїна-“афганця”
Миколи ГОЛОВАЧА.**

До речі, Микола розпочинав службу в Афгані у взводі, котрим командував Герой Радянського Союзу Руслан Аушев, який згодом дослужився до генеральського звання, а після війни став Президентом Інгусетії.

цього разу кузнецовські ветерани Афгану взяли на себе відвідину Сопачева, Мультчиць та Собіщиць, а володимирчани — Нетреби, Великого Жолудська, Острівця та Довговоли.

“На війні особливо помітною стає ціна випадковості. З цим довелося зустрітися й мені.

Наша бойова машина десанту (БМД) очолювала колону таких же військових машин. Проїти через кишляк мали строго дотримуючись колії, оскільки будь-яке відхилення могло закінчитися трагічно — міни. Я займав місце в передній частині транспорту, де зазвичай сидить помічник гранатометника.

В цей момент в колеса БМД вплаталася якась заліззяка, що змусило механіка-водія зупинитися. Машина, що йшла за нами, об'їхала нас стороною, але, щойно зайняла в'їжджену колію, пролунав вибух. Серед загиблих однополчан був і наш

дмитрій завершився у Володимирці, куди з'їхалися ветерани з Кузнецовська та району. Майже сотня їх пройшла від райвійськкомату до братського кладовища в райцентрі, де було покладено гірлянди слави доobelіска Матері-Вітчизни, а вже звідти — хресним ходом з хоругвами і траурним піснеспівом — до Меморіалу “П'ять чорних тюльпанів”, спорудженого у свій час в пам'ять про полеглих земляків.

Тут, у присутності кількох сотень володимирчан, районний військовий комісар Геннадій Поречний вручив колишнім воїнам нагрудні знаки “Ветеран війни”, а настоятель місцевого православної храму отець Петро провів поминальну відправу на честь полеглих.

ПІСЛЯ імпровізованого обіду в мальовничій околиці Володимирця учасники “десанту” знову розділилися: кузнецовські ветерани вирушили в Озеро, а володимирчани — до Новосілок та Хинач.

свинною, крилає східені і смутку й жалобі голови. А поруч — сльози на очах матері чи батька, які, втративши свого сина, знайшли синівську відданість і доброту великої ветеранської родини.

“Тримайтеся, матусю! Кріпіться, мамо, — ми завжди будемо з вами”, — це не просто втішні слова, це — клятва колишніх “афганців”, присяга, схожа до тієї, яку приймали на вірність Батьківщині. І віряться, що до останнього свого подиху вони зберігатимуть вірність традиції, підтримуватимуть тих стареньких жіночок і чоловіків, до яких звертаються сьогодні, як до своїх батьків-матерів. А ще — допоможуть вирости справжніми людьми малим Сергієві та Сашкові Шелягам, донечці і синочку Юрія Пешка, всім тим дітям, батьків яких “мітив” Афганістан. Заради цього святого діла й вирушають у свій скорботний похід колишні воїни, як найдорогоцінніший скарб оберігають світлу

На знімках: фрагменти події, яка щорічно відбувається в районі, — традиційного “десанту” пам'яті по місцях поховань колишніх воїнів-“афганців”.

